

52 gestów na rzecz różnorodności biologicznej

KOMISJA
EUROPEJSKA

środowisko

Publikację we francuskiej i holenderskiej wersji językowej przygotował belgijski Królewski Instytut Nauk Przyrodniczych. Wersja oryginalna niniejszej broszury ukazała się w 2009 r. z okazji roku 2010 – Międzynarodowego Roku Różnorodności Biologicznej – pod tytułem „366 gestes pour la biodiversité” („366 gestów na rzecz różnorodności biologicznej”).

Ostateczna redakcja tekstów: Charlotte Degueldre

Ilustracje: Claude Desmedt

Copyright © 2009 Institut royal des Sciences naturelles de Belgique

Powielanie tekstów i ilustracji jest dozwolone, a wręcz zalecane, dla celów osobistych i/lub pedagogicznych, lecz ściśle niekomercyjnych, pod warunkiem podania źródła i odesłania do strony www.jedonnevieamaplanete.be. Wszelkie prawa do powielania, tłumaczenia i adaptacji są zastrzeżone we wszystkich państwach w przypadku zastosowań innych niż podane powyżej.

Publikacja została przetłumaczona i zaadaptowana przez Dyрекję Generalną ds. Środowiska Komisji Europejskiej w ramach kampanii „Różnorodność biologiczna. Do niej należymy, od niej zależymy” (www.doniejnalezimyodniejzalezimy.eu). Opinie wyrażone w niniejszym dokumencie nie muszą koniecznle odzwierciedlać poglądów Komisji Europejskiej.

Wersja polska – tłumaczenie i adaptacja © Unia Europejska, 2011

Powielanie dozwolone jest wyłącznie do celów niekomercyjnych z zastrzeżeniem podania źródła.

52 gestów na rzecz różnorodności biologicznej

**KOMISJA EUROPEJSKA
DYREKCJA GENERALNA DS. ŚRODOWISKA**

***Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.***

Numer bezpłatnej infolinii (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektórzy operatorzy telefonii komórkowej nie udostępniają połączeń z numerami 00 800 lub pobierają za nie opłaty.

Wiele informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (<http://europa.eu>).

Dane katalogowe znajdują się na końcu niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2011

ISBN 978-92-79-18628-8

doi:10.2779/97072

Printed in Belgium

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE POCHODZĄCYM Z RECYKLINGU OZNACZONYM EKOETYKIETĄ UE

SŁOWO WSTĘPNE

Różnorodność biologiczna, czyli różnaitość form życia na Ziemi, czyni naszą planetę pięknym miejscem nadającym się do mieszkania. Wielu z nas korzysta z darów przyrody poszukując rozrywki, inspiracji lub wypoczynku. Jesteśmy zależni od środowiska naturalnego, które dostarcza nam żywności, energii, surowców, powietrza i wody. Są to elementy, które umożliwiają egzystencję w znanej nam formie i napędzają gospodarkę.

A jednak, pomimo jej wyjątkowości, zbyt rzadko doceniamy przyrodę. Presja wywierana przez człowieka na wiele ekosystemów rośnie. Z tego powodu zaczynają one gorzej funkcjonować, a czasami wręcz znajdują się na krawędzi upadku. Ten proces, nazywany utratą różnorodności biologicznej, to jedno z aż nadto powszechnych zjawisk.

Z tego powodu Unia Europejska postanowiła położyć kres utracie różnorodności biologicznej. W ciągu ostatnich 25 lat UE utworzyła w obrębie swoich granic sieć 26 tys. chronionych obszarów obejmujących ponad 850 tys. km². System ten, znany pod nazwą Natura 2000, stanowi największą na świecie sieć obszarów chronionych i jest świadectwem znaczenia, jakie przywiązujemy do kwestii różnorodności biologicznej. Jesteśmy zdecydowani wesprzeć tę przełomową inicjatywę za pomocą dalszych długoterminowych środków.

Wszyscy możemy jeszcze bardziej zaangażować się we wsparcie tego projektu. Każdy z nas może przyczynić się do ochrony różnorodności biologicznej, ale musimy działać wspólnie. Możemy poczynić niewielkie zmiany w swoich codziennych przyzwyczajeniach, które nie wpłyną znacząco na nasz styl życia. Owe nieznaczne zmiany po ich zsumowaniu posiadają moc sprawczą.

Mamy nadzieję, że i Ty skorzystasz z sugestii zawartych w tym poręcznym przewodniku, aby coś zmienić. Spożywanie sezonowych produktów żywnościowych wytwarzanych lokalnie, oszczędzanie wody, kompostowanie odpadków żywnościowych albo poszerzanie wiedzy o gatunkach fauny i flory występujących w okolicy, to tylko nieliczne przykłady możliwych działań. Jeżeli każdy podejmie tylko kilka równie prostych kroków, ich suma w znacznym stopniu przyczyni się do zachowania zasobów naturalnych dla przyszłych pokoleń.

Janez Potočnik

Komisarz Unii Europejskiej ds. środowiska

CZYM JEST RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA?

Różnorodność biologiczna otacza nas, a my jesteśmy jej częścią. Składają się na nią trzy główne elementy:

- ◆ Różne gatunki zamieszkujące Ziemię – w tym zwierzęta, rośliny, grzyby, glony, bakterie, a nawet wirusy;
- ◆ Różnice – w rozmiarach, kształtach i ubarwieniu – pomiędzy osobnikami tego samego gatunku;
- ◆ Różne ekosystemy – np. oceany, lasy lub rafy koralowe – i gatunki je zamieszkujące oraz ich wzajemne oddziaływanie.

Naukowcy odnotowali około 1,9 mln rozmaitych gatunków żyjących na Ziemi, jednak ich faktyczna liczba z pewnością znacznie przewyższa tę liczbę. Wiele z nich ma mikroskopijne rozmiary. Inne żyją głęboko pod powierzchnią ziemi lub w oceanach. Jeszcze innych dotychczas po prostu nie odkryto.

DLACZEGO RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA JEST TAK ISTOTNA?

Różnorodność biologiczna, powstała w wyniku 3,8 miliardów lat ewolucji i jest niezbędna dla przeżycia rodzaju ludzkiego. Czerpiemy z natury wiele podstawowych zasobów, takich jak żywność, materiały budowlane, energię cieplną, tekstylia czy też substancje czynne wielu leków. Oprócz tego przyroda spełnia inne zasadnicze funkcje, od zapyłania roślin przez filtrowanie powietrza, wody i gleby po ochronę przeciwpowodziową.

Życie na Ziemi w znanej nam formie byłoby niemożliwe bez tych nieodzownych materiałów i usług. Niestety zbyt często zapominamy o tym, ile zawdzięczamy naturze. Nasze uprzemysłowione społeczeństwa uważają różnorodność biologiczną za rzecz oczywistą, postrzegając ją jako coś darmowego i wiecznego. W rzeczywistości jednak coraz bardziej obciążamy środowisko naturalne, a wiele aspektów ludzkich działań w ogromnym stopniu zagraża istnieniu licznych gatunków.

Lista obciążeń wpływających na różnorodność biologiczną jest długa i obejmuje takie działania, jak niszczenie i dzielenie ekosystemów, zanieczyszczanie powietrza, wody i gleby, przeławianie oraz nadmierną eksploatację zasobów naturalnych, lasów i gruntów, wprowadzanie obcych gatunków do ekosystemów, a także emisję coraz większych ilości gazów cieplarnianych powodujących zmiany klimatu.

CO MOŻEMY ZROBIĆ, ABY CHRONIĆ RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ?

Niniejsza broszura zawiera 52 sugestie na cały rok, które – tydzień po tygodniu – pomogą Ci wcielać w życie pozytywne zmiany. Obejmują one między innymi:

- ♦ praktyczne działania w życiu codziennym;
- ♦ uświadamianie osób z naszego otoczenia;
- ♦ pomoc w badaniach poprzez obserwację i rejestrowanie fauny, flory oraz ekosystemów;
- ♦ stosowanie nieszkodliwych dla środowiska technik ogrodniczych;
- ♦ projekty budowlane i majsterkowanie.

Więcej informacji o różnorodności biologicznej można znaleźć pod adresem:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

WSPIERAM STOWARZYSZENIA OCHRONY PRZYRODY.

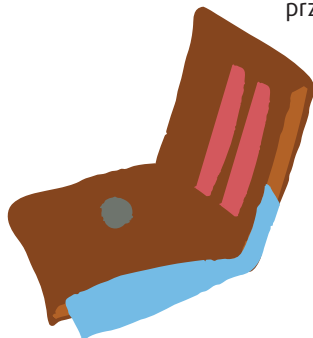
Tydzień
1

Głównym celem działalności tych stowarzyszeń jest zahamowanie zjawiska niszczenia bioróżnorodności oraz, w razie potrzeby, jej ochrona lub przywrócenie równowagi w rozmaitych chronionych biotopach (takich jak lasy, rzeki, stawy, parki, ogrody miejskie itp.). Wszystkie te inicjatywy powinny być realizowane z poszanowaniem aktywności ludzkiej.

Na czym polega ich działalność? Zajmują się monitoringiem gatunków, zakładaniem rezerwatów przyrodniczych i zarządzaniem nimi, rewitalizacją rzadkich środowisk, organizacją konferencji, wycieczek pozwalających lepiej poznać przyrodę, dni uświadamiania, szczegółowych inicjatyw (na przykład akcja ratowania ropuch) itp.

Można wspierać te organizacje, stając się ich członkiem, przekazując im darowiznę, kupując ich publikacje i produkty, uczestnicząc w charakterze wolontariusza

w ich warsztatach ochrony przyrody itp.

NIE PRZESZKADZAM ZWIERZĘTOM, KIEDY JESTEM NA SPACERZE.

Tydzień
2

Zwłaszcza zimą, być może w jeszcze większym stopniu niż w innych porach roku, należy za wszelką cenę unikać przeszkadzania zwierzętom, gdy spacerujemy na świeżym powietrzu. Jeśli je wypłoszymy z ich schronienia, zaskoczmy w czasie poszukiwań pożywienia lub jeżeli wybudzimy je ze snu zimowego, grozi im zużycie skromnych zapasów energii na ucieczkę lub ukrycie się. A to może skończyć się dla nich śmiercią!

Tak więc należy koniecznie trzymać się ścieżek, robić jak najmniej hałasu i obserwować z daleka nieliczne zwierzęta, które, podobnie jak my sami, wyszły zaczerpnąć świeżego powietrza.

WYKUPUJĘ ABONAMENT NA KOSZYK PRODUKTÓW EKOLOGICZNYCH.

Tydzień
3

Rolnictwo ekologiczne stosuje łagodne techniki upraw, wybiera częściej gatunki miejscowe i odchodzi od używania nawozów oraz pestycydów chemicznych. Dzięki temu pozwala uniknąć wyjałowienia gleby, ogranicza zanieczyszczenia wód gruntowych i nie szkodzi organizmom wspomagającym uprawy (takim jak pszczoły, dżdżownice itp.) ani nie niszczy okolicznych ekosystemów.

Ponadto bardzo często promuje nieco zapomniane lokalne odmiany, dobierane ze względu na ich właściwości smakowe i wartości odżywcze: słonecznik bulwiasty, dawne zboża, smakowite jabłka itp.

Wypukupienie abonamentu na koszyk produktów ekologicznych można porównać z podpisaniem manifestu globalnej filozofii ekologicznej. Należy upewnić się, że owoce i warzywa są produkowane lokalnie i sezonowo (mało środków konserwujących i krótki czas transportu), a także sprawdzić, czy opakowanie zredukowano do minimum.

PROMUJĘ RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ W MOIM MIEJSCU PRACY.

Tydzień
4

Firma dokonuje zmian w infrastrukturze? Warto zadbać, by instalacje dobrze komponowały się z otaczającą je przyrodą (należy przewidzieć przejścia dla zwierząt, pozwolić zwierzętom i roślinom zająć zbiorniki retencyjne wód burzowych itp.). Można także starać się zachować lub maksymalnie rozwinąć powierzchnię zajmowaną przez drzewa, żywopłoty mieszane, stawy, odłogi itp.

W przypadku prac budowlanych, wykończeniowych, a także przy doborze mebli, warto wybierać materiały i produkty ekologiczne, naturalne, trwałe, poddające się recyklingowi oraz, w miarę możliwości, pochodzące z lokalnego rynku. Należy ograniczyć zużycie energii ze źródeł nieodnawialnych oraz produkcję odpadów.

W ten sposób redukujemy ślad ekologiczny naszej firmy, jednocześnie poprawiając warunki pracy, wizerunek naszej marki oraz wartość handlową zakładu!

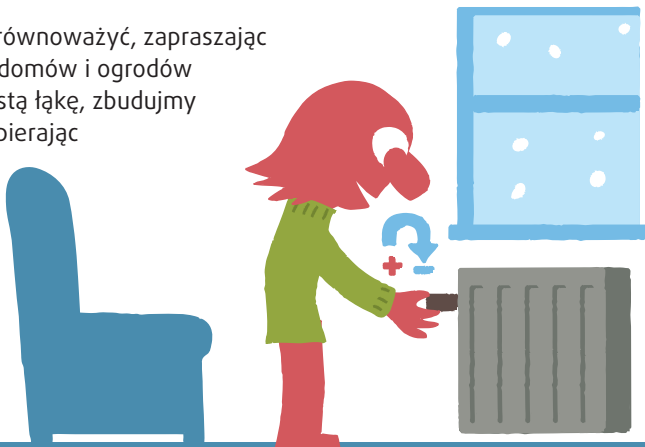
ZMNIEJSZAM ILOŚĆ EMITOWANYCH PRZEZE MNIE GAZÓW CIEPLARNIANYCH.

Tydzień
5

Ogrzewanie, oświetlenie, podróżowanie... ale także żywienie się, ubieranie, a nawet oddychanie. Wszystkie nasze działania wytwarzają gazy cieplarniane. Gdy tych substancji jest zbyt dużo, zagrażają one naszej planecie. Ziemia pustynnieje, lodowce topnieją, poziom wód się podnosi. Innymi słowy, całe ekosystemy doznają zaburzeń.

Możemy zmniejszyć naszą emisję gazów cieplarnianych. Wystarczy spożywać jak najwięcej produktów sezonowych, pochodzących z naszego regionu i noszących oznakowanie ekologiczne. Warto chodzić pieszo, jeździć na rowerze lub korzystać ze środków masowego transportu. Dzięki temu unikamy marnotrawstwa zasobów.

Część tych czynności można równoważyć, zapraszając bioróżnorodność do naszych domów i ogrodów (stworzymy sadzawkę, kwiecistą łąkę, zbudujemy budki dla ptaków itp.) lub wspierając stowarzyszenia ochrony przyrody albo projekty ponownego zalesiania terenów.

JAK NAJDŁUŻEJ UŻYWAM TEJ SAMEJ KOMÓRKI.

Tydzień
6

Produkcja konsol do gier, komputerów i telefonów komórkowych wymaga użycia różnych minerałów (miedź, kobalt, ołów itp.). Zapotrzebowanie na nie stale wzrasta. Kopalnie, z których pochodzą te substancje, znajdują się w różnych miejscach świata i mają duży wpływ na otaczające je środowisko.

W Demokratycznej Republice Konga, gdzie wydobywa się słynny koltan, zagrożona jest różnorodność biologiczna Kiwu. Odbывают się tam nielegalne polowania na ostatnie goryle, ale także na słonie, okapi i wiele innych gatunków. Celem jest wyżywienie górników. Mamy także do czynienia z masowym wylesianiem, by dostarczyć im drewna do celów budowlanych i do ogrzewania, a także do rozbudowy kopalń. Dochodzi do erozji i zanieczyszczenia gleby, wody, powietrza itp., nie wspominając już o konfliktach zbrojnych!

Tak więc, przed kolejną zmianą komputera lub telefonu komórkowego warto pomyśleć o tych sprawach!

KUPUJĘ RYBY W SPOSÓB ODPOWIEDZIALNY.

Tydzień
7

Tuńczyk błękitnoplekty, dorsz, łosoś, sola, żabnica... Zaleca się nie spożywać już tych gatunków. Nadmierne połowy, okresy odłowów (czasami w pełni sezonu tarłowego), a także niektóre metody połowowe (niszczące dno morskie lub powodujące przypadkowe połowy osobników młodocianych) zagrażają odnowie zasobów.

Dajmy stadom ryb czas na odbudowę populacji. W tym celu spożywajmy ryby i skorupiaki należące do gatunków niezagrażonych wyginięciem. Możemy także kupować produkty pochodzące z lokalnego rybołówstwa lub oznaczone znakiem MSC.

Więcej informacji o tym oznakowaniu można znaleźć tutaj: www.msc.org

NIE RZUCAM ŚMIECI NA ZIEMIĘ.

Tydzień
8

Wyrzucanie śmieci w obszarach przyrodniczych wpływa na środowisko i może mieć katastrofalne konsekwencje.

Niektóre odpady oddziałują natychmiast. I tak, niedopałki i gumy do żucia zatrują lub zaduszą zwierzęta, które je połykają. Drobne ssaki i płazy znajdują się uwięzione w butelkach. Odłamki stłuczonego szkła mogą ranić większe zwierzęta i, poprzez efekt szkła powiększającego, wywoływać pożary.

Inne mogą mieć bardziej długotrwałe oddziaływanie. Potrzeba setek lat, by plastik uległ degradacji, jednocześnie uwalniając toksyczne substancje. Baterie zawierają metale ciężkie, które wnikają do gleby i zanieczyszczają wody gruntowe.

Tak więc warto korzystać z ogólnodostępnych koszy na śmieci i poddawać recyklingowi te odpady, które się do tego nadają!

PRZYGARNIAM LOKALNĄ FAUNĘ POD SWÓJ DACH.

Tydzień
9

Budujesz lub remontujesz? Pomyśl o schronieniach dla lokalnej fauny.

Dowiedz się, jakie gatunki mogą u Ciebie zamieszkać. A które chętnie byś zaprosił? Następnie przygotuj się na przybycie gości: wywierć dziury w grubej ścianie i pozostaw w niej otwory (dla niektórych pszczoł samotnic), zrób wejścia w pustakach (dla nietoperzy), pamiętaj o udostępnieniu wejścia na strych z zewnątrz (dla ptaków drapieżnych i nietoperzy), zainstaluj budki dla ptaków pod dachem i na balkonach.

Wykorzystaj wszystkie szanse. W ogrodzie warto zasadzić jak najbardziej różnorodne rośliny. Twoi goście łatwo znajdą w nim wówczas pożywienie. Pozbądź się produktów chemicznych (pestycydy i nawozy, farby, detergenty itp.).

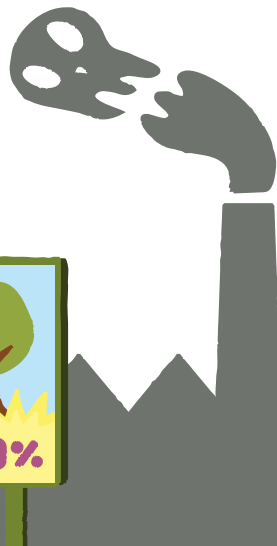
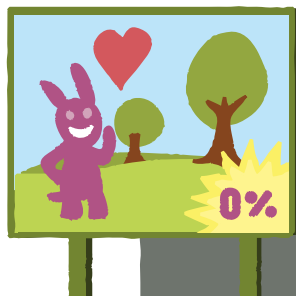
NIEUFNIE PODCHODZĘ DO ZJAWISKA „ZIELONEGO MYDLENIA OCZU” (TZW. GREENWASHING).

Tydzień
10

Niektóre przedsiębiorstwa, między innymi producenci samochodów, chętnie zachwalają wartości „proekologiczne” produktów, które w żadnym razie nie są przyjazne środowisku. Inni muszą nieco „zazielenić” swój wizerunek, ponieważ ich działalność silnie zanieczyszcza lub szkodzi różnorodności biologicznej (produkcja gazów cieplarnianych, karczowanie terenu, by rozbudować zakład, wykorzystywanie wody rzecznej do chłodzenia maszyn itp.).

Nie daj się nabrać na kampanie reklamowe „zbyt zielone, by mogły być prawdziwe”. W razie potrzeby można je nawet zdemaskować. Warto także agitować te firmy na rzecz realnego zmniejszenia ich negatywnego wpływu na naszą planetę, między innymi korzystając z usług konsultantów w zakresie ekologii.

KORZYSTAM Z NIEZANIECZYSZCZAJĄCYCH ŚRODKÓW CZYSZCZĄCYCH.

Tydzień
11

Nawet po ich przetworzeniu w oczyszczalniach ścieki wylwane do rzek zawierają duże ilości fosforanów, rozpuszczalników, substancji powierzchniowo czynnych i innych chemikaliów obecnych w nowoczesnych detergentach. Składniki te, często bardzo zanieczyszczające, mogą poważnie oddziaływać na różnorodność biologiczną – w szczególności na środowisko wodne. Szkodzą też naszemu zdrowiu!

Co możemy zrobić? Wybierajmy detergenty ekologiczne z odpowiednim oznaczeniem. Jeszcze lepiej jest stosować mydło marsylskie w płatkach do robienia prania, czarne mydło do mycia podłogi, ciepły ocet do usuwania kamienia, sodę oczyszczoną (z octem lub bez) do szorowania garnków, umywalk itp. bez ryzyka ich zarysowania. A przede wszystkim: unikajmy nadmiernego stosowania środków. Wręcz przeciwnie, używajmy ich w małych ilościach!

SPACERUJĄC, SZANUJĘ PRZYRODĘ.

Tydzień
12

Gdy spacerujemy na łonie przyrody, powinniśmy zachowywać się dyskretnie: jak najmniej hałasować oraz, jeśli chcemy obserwować dzikie zwierzęta, nie nosić jaskrawych kolorów i nie perfumować się przesadnie.

Należy zawsze pozostawać na ścieżkach. Wówczas nie będziemy przeszkadzać zwierzętom ani deptać roślin, mchów i grzybów.

Jeśli wychodzimy z psem, należy trzymać go na smyczy i pilnować, by nie schodził ze ścieżki. Warto także powstrzymywać go od szczekania, żeby nie straszył okolicznych zwierząt (zresztą, jeśli chcemy je spotkać, radzimy zostawić czworonożnego przyjaciela w domu!).

I wreszcie, nie wyrzucamy śmieci w obszarach przyrodniczych. Zrywać i zbierać można tylko te rośliny, w przypadku których jest to dozwolone.

ROZKOSZUJĘ SIĘ RÓŻNORODNOŚCIĄ BIOLOGICZNĄ NA TALERZU.

Tydzień
13

Stowarzyszenie Slow Food, powstałe jako reakcja na rozwój fast-foodów i rozprzestrzenianie się szkodliwych zwyczajów żywieniowych, udowodniło, że rozwijanie dobrego smaku i ciekawości konsumentów w stosunku do żywności zachęca ich, między innymi, do chronienia różnorodności biologicznej.

Czemu tak się dzieje? To bardzo proste. Czy jadłeś kiedyś krem z pasternaku, chipsy z topinamburu (słonecznika bulwiastego) lub kawior ze ślimaków? Próbując tych specjałów, przyczyniamy się do ochrony zapomnianych odmian (takich jak ta roślina

bulwiasta) i zagrożonych gatunków (na przykład jesiotra).

Więcej informacji o tym ekogastronomicznym stowarzyszeniu, jego inicjatywach oraz o fundacji Slow Food na rzecz różnorodności biologicznej można znaleźć tu:
www.slowfood.com

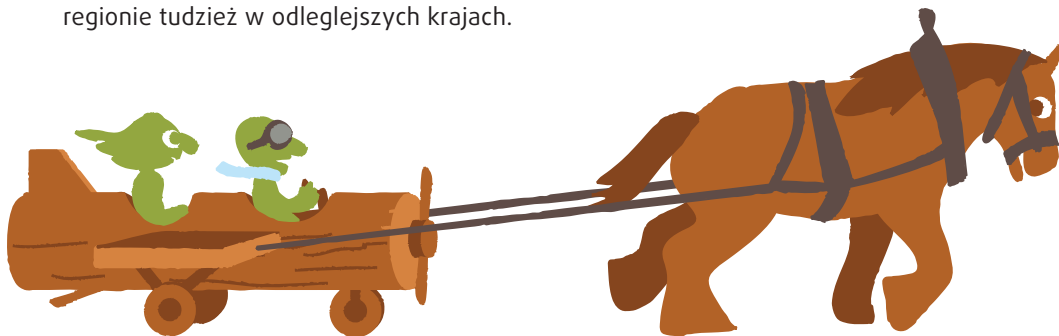
OGRANICZAM I KOMPENSUJĘ CO₂ WYEMITOWANY W CZASIE MOICH PODRÓŻY.

Tydzień
14

Także na wakacjach możemy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych, w tym słynnego CO₂. Wybieramy wycieczki piesze, kemping (ale nie na dziko!) lub ekoturystykę. Warto wybierać przede wszystkim bliskie miejsca podróży i udawać się tam na rowerze, pociągami, lub, czemu nie, wozem konnym! A na miejscu spożywamy produkty lokalne i sezonowe, unikajmy korzystania z pojazdów silnikowych, zrezygnujmy z klimatyzacji itp.

Jeśli nie można uniknąć transportu lotniczego, należy wybierać loty bezpośrednie (start samolotu zużywa olbrzymie ilości paliwa). Kompensujemy także CO₂ wyemitowany w czasie podróży, finansując projekty ochrony różnorodności biologicznej lub ponownego zalesiania w naszym regionie tudzież w odleglejszych krajach.

ANGAŻUJĘ SIĘ W INICJATYWĘ ZESPOŁOWĄ NA RZECZ RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

Tydzień
15

Potrzebujesz zwiększyć integrację wewnątrz swojego zespołu? A może masz ochotę spędzić przyjemnie czas z kolegami? Może warto zaproponować grupowe działanie na rzecz różnorodności biologicznej?

Można zorganizować takie akcje w miejscu pracy. Oto kilka przykładów możliwych działań: organizowanie spisów zwierząt i roślin w bezpośrednim sąsiedztwie, sadzenie żywopłotów i roślin miododajnych przy parkingu, umieszczanie roślin na fasadzie budynku, stworzenie ogrodu lub zasadzenie warzyw na dachu, robienie gniazd i różnych budek dla ptaków przy siedzibie firmy itp.

Można także uczestniczyć w warsztatach przyrodniczych, pieszych wycieczkach pozwalających poznać poszczególne gatunki lub biotopy, zaangażować się w akcje ratowania ropuch, odwiedzać gospodarstwa ekologiczne itp.

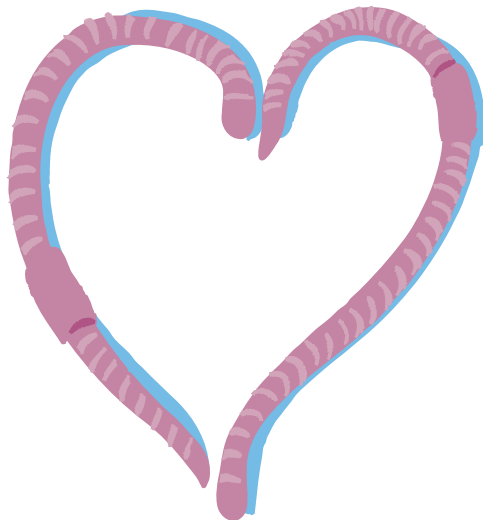

Dżdżownice są niezbędnym ogniwem łańcucha pokarmowego. Ciągłe przetwarzają masę organiczną, na przykład martwe liście i inne rozkładające się rośliny.

W ten sposób przyczyniają się do produkcji próchnicy glebowej i poprawiają żyzność ziemi, w której rosną owoce i rośliny spożywane przez nas.

Ponadto, drążone przez nie tunele spulchniają ziemię, dzięki czemu korzenie mogą lepiej się rozrastać, a woda szybciej i głębiej wnika w glebę, skąd pobierają ją rośliny. Ogranicza to także zjawiska wypłukiwania i erozji w czasie silnych opadów.

Należy chronić te cenne organizmy wspomagające, nie stosując nawozów ani chemicznych pestycydów i używając ręcznego spulchniacza do gleby.

SPĘDZAM WAKACJE W EKOHOTELU.

Tydzień
17

Obecnie na rynku istnieje wiele znaków ekologicznych – w tym europejskie oznakowanie ekologiczne – przyznawanych hotelom, kempingom, pensjonatom i pokojom gościnnym.

Jakie są kryteria ich przydzielania? Lokalizacja i projekt architektoniczny danego zakładu (z poszanowaniem otaczającej go przyrody), materiały budowlane (ekologiczne, trwałe, odnawialne, poddające się recyklingowi itp.), ograniczone zużycie wody

i energii nieodnawialnej, niewielka produkcja odpadów i odpowiednie nimi zarządzanie itp.

Jaka jest wartość tych znaków? Podmioty zarządzające nimi podkreślają wagę ochrony różnorodności biologicznej poprzez odpowiednią rozrywkę, chroniącą przyrodę, odkrywanie produktów regionalnych i upraw lokalnych itp.

Więcej informacji:
www.ecolabel-tourism.eu

OGRANICZAM ZUŻYCIE WODY PITNEJ.

Tydzień
18

Woda jest niezbędna dla zachowania równowagi naszej planety i jej mieszkańców, zarówno zwierząt, jak i roślin. Wystarczy jej dla wszystkich, ale, niestety, jej źródła są nierówno rozłożone i często źle zarządzane. W naszych stronach wystarczy odkręcić kran, by mieć dostęp do wody pitnej. W związku z tym wykorzystujemy ją do wszystkiego, czasami nawet do mycia samochodu!

Aby oszczędzać zasoby wody pitnej, możemy, między innymi, podlewać rośliny deszczówką i raczej pod koniec dnia (żeby uniknąć parowania), a także odzyskiwać zużytą wodę domową (po myciu naczyń, kąpeli, prysznicu) do spłukiwania wody w sedesie, czyszczenia podłogi..., a nawet, po jej przefiltrowaniu, do podlewania.

ZACHĘCAM MOJĄ GMINĘ DO EKOLOGICZNEGO OGRODNICTWA.

Tydzień
19

Niektóre gminy starają się obecnie obsadzać nabrzeża dróg oraz zarządzać klombami kwiatowymi tak, by sprzyjać różnorodności biologicznej.

Jeśli w Twojej gminie tak jeszcze się nie dzieje, zasugeruj odpowiednim służbom kilka łatwych w stosowaniu zasad. Wystarczy sadzić jedynie gatunki lokalne (w przypadku kwiatów rośliny wieloletnie wymagają mniej pracy niż jednoroczne), zastąpić pestycydy i nawozy chemiczne ich odpowiednikami ekologicznymi, stosować mulcz i rośliny pokrywające glebę, by ograniczyć zarastanie niepożądanymi gatunkami i zmniejszyć podlewanie, kompostować odpady roślinne i wykorzystywać tak otrzymany kompost do odżywiania gleby już na jesieni, kosić późno w roku, pozostawiając drobne obszary jako ostoje itp.

UCZESTNICZĘ W DNIU RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

**Tydzień
20**

22 maja został ogłoszony przez Organizację Narodów Zjednoczonych Dniem Różnorodności Biologicznej. Jest to dobra okazja, by uwrażliwiać społeczeństwo oraz scenę polityczną na temat różnorodności biologicznej, jej stan, wagę tematu, zagrożenia i jej ochronę.

Każdego roku prezentowany jest inny temat: różnorodność biologiczna a rolnictwo w 2008 roku, inwazyjne gatunki egzotyczne w 2009 roku, różnorodność biologiczna a rozwój w 2010 roku, różnorodność biologiczna a lasy w 2011 roku...

Zachęcamy do uczczenia tego święta i do uczestnictwa w różnych inicjatywach przewidzianych z tej okazji (np. wystawy, konferencje). Można także samemu zorganizować piknik ekologiczny, wycieczkę połączoną z odkrywaniem lokalnej fauny i flory lub koncert tzw. „zielonej muzyki”.

Więcej informacji: www.cbd.int/idb

ZOSTAJĘ EKOWOLONTARIUSZEM.

**Tydzień
21**

Masz ochotę wykorzystać wakacje za granicą, by chronić różnorodność biologiczną? Zostań ekowolontariuszem.

Odkrywając miejsca niedostępne dla zwykłych turystów, aktywnie pomagamy stowarzyszeniom ochrony przyrody w prowadzeniu działań badawczych i ochronnych. Nie trzeba być ekspertem w dziedzinie biologii lub nauk środowiskowych. Zaproponowane działania są dostępne dla wszystkich.

Co powiesz zatem na spis walenii Morza Śródziemnego, ochronę niedźwiedzi w Rumunii, badanie populacji wielkich żarłaczy białych u wybrzeży Afryki Południowej? A może interesuje Cię uczestnictwo w projekcie rehabilitacji gibbonów, makaków i lorisów w Tajlandii? Można także promować rolnictwo ekologiczne w Indiach itp.

STWARZAM NATURALNĄ OSTOJĘ RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

Tydzień
22

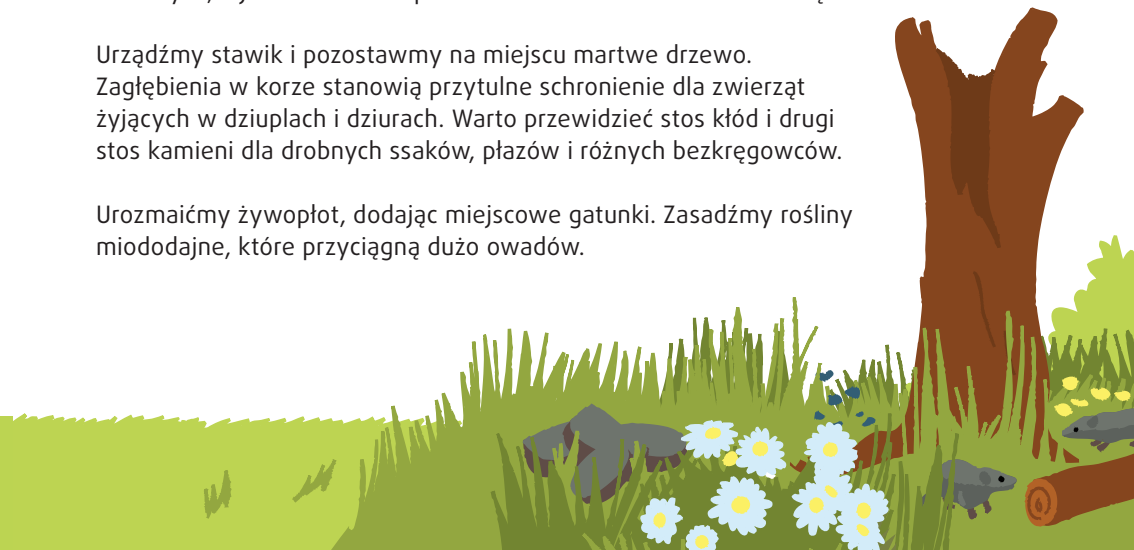
Jak zamienić ogródek – Twój własny, ogród szkoły, do której uczęszczają Twoje dzieci, lub obszar zieleni przy firmie – w naturalną ostoję różnorodności biologicznej?

Koniec z wykorzystywaniem pestycydów i nawozów chemicznych.

Pozwólmy samosiejkom zadomowić się w zakątku ogrodu i przestawmy się na późne koszenie trawy. Pozwala to na rozmnażanie się i zróżnicowanie gatunków roślinnych, a jednocześnie zapewnia schronienie dla wielu zwierząt.

Urządzmy stawik i pozostawmy na miejscu martwe drzewo. Zagłębienia w korze stanowią przytulne schronienie dla zwierząt żyjących w dziuplach i dziurach. Warto przewidzieć stos kłód i drugi stos kamieni dla drobnych ssaków, płazów i różnych bezkręgowców.

Urozmaicmy żywopłot, dodając miejscowe gatunki. Zasadźmy rośliny miododajne, które przyciągną dużo owadów.

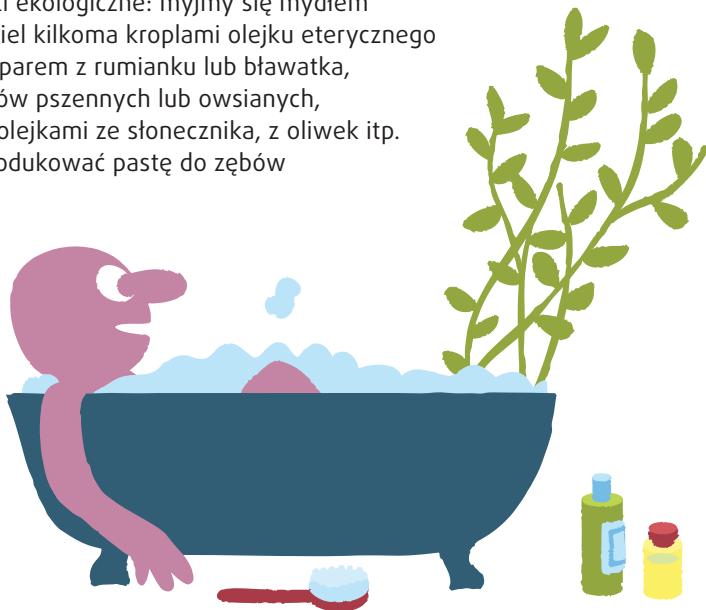

WYBIERAM KOSMETYKI EKOLOGICZNE.

**Tydzień
23**

Podobnie jak detergenty, większość nowoczesnych kosmetyków zawiera produkty chemiczne (konserwanty, sztuczne zapachy, substancje powierzchniowo czynne), które nie ulegają biodegradacji, a zatem szkodzą różnorodności biologicznej, między innymi środowisku wodnemu, dokąd produkty te trafiają ze ścieków.

Przestawmy się na kosmetyki ekologiczne: myjmy się mydłem marsylskim, perfumujmy kąpiel kilkoma kroplami olejku eterycznego z lawendy, czyśćmy skórę naparem z rumianku lub bławatka, do peelingu używajmy otrębów pszennych lub owsianych, odżywiamy cerę roślinnymi olejkami ze słonecznika, z oliwek itp. Można nawet samemu wyprodukować pastę do zębów – to dziecinnie proste!

ODKRYWAM PRZYRODĘ W MIEŚCIE.

Tydzień
24

Wbrew powszechnym przekonaniom w mieście występuje często większa różnorodność biologiczna niż na wsi, gdzie zarówno na polach, jak i w lasach panują monokultury.

Zadziwiające jest to, że w mieście możemy spotkać bardzo zróżnicowane biotopy: ogrody publiczne i prywatne, stawy, parki, lasy, ulice i aleje z drzewami na obrzeżach, tereny niezagospodarowane, nieużytki, pobocza linii kolejowych, brzegi strumyków, nie wspominając o ogrodach na dachach, tarasach oraz okwieconych fasadach i balkonach. Nawet najdrobniejsze pęknięcia w chodnikach, u podnóża budynków lub na ścianach są kolonizowane przez liczne gatunki dzikich roślin!

Ta różnorodność biologiczna jest jednak krucha. Nie jest wiele warta w zderzeniu z betoniarkami lub walcami drogowymi.

DOWIADUJĘ SIĘ WIĘCEJ O UPRAWACH BAWĘŁNY EKOLOGICZNEJ.

Tydzień
25

Tradycyjne intensywne uprawy bawełny zajmują jedynie 3% powierzchni użytków rolnych, lecz zużywają 25% insektycydów sprzedawanych na całym świecie! Prowadzi to do wyjałowienia gleb, wylesiania, intensywnej irygacji, zanieczyszczania wód gruntowych, narażenia pracowników rolnych oraz lokalnych gatunków na działanie toksycznych substancji. Uprawy te są szczególnie szkodliwe dla środowiska i ludzi.

Z drugiej strony, ekstensywna uprawa bawełny ekologicznej odbywa się z użyciem naturalnych nawozów i pestycydów, zużywa mniej wody, chroni żyzność gleby (dzięki płodozmianowi) i daje bawełnę, której włókna są łagodniejsze i bardziej wytrzymałe.

Ponadto bawełna ekologiczna jest hipoalergiczna, jeśli od etapu produkcji do przetworzenia jej na ubrania nie stosowano obróbki chemicznej.

GDY PODRÓŻUJĘ, PRÓBUJĘ LOKALNYCH SPECJAŁÓW.

**Tydzień
26**

Spożywając produkty spożywcze na miejscu, wspieramy rolników, którzy uprawiają lub hodują lokalne gatunki i ograniczamy zanieczyszczenia spowodowane transportem. Pomagamy gospodarce lokalnej i wspieramy różnorodność biologiczną!

Należy jednak odmawiać spożywania dań z gatunków zagrożonych (stek z żółwia, sushi z tuńczyka błękitnoplętkowego, ogórki morskie, mięso dzikich zwierząt afrykańskich itp.) lub potraw, których produkcja ma niekorzystne oddziaływanie na lokalną różnorodność biologiczną (połowy lub polowania bez poszanowania minimalnego rozmiaru osobnika lub kwot, uprawy wymagające wylesiania dużych obszarów itp.).

Nie przyjmujmy także tradycyjnych lekarstw ani kosmetyków na bazie rogów nosorożców, ciosów słońi, kości i wnętrzności tygrysa, piżma z piżmowców itd.

Lista zagrożonych gatunków:
www.cites.org
www.iucnredlist.org

ŚCIĄGAM OKRZYKI ZWIERZĄT NA TELEFON KOMÓRKOWY.

Tydzień
27

Amerykańskie stowarzyszenie Center for Biological Diversity proponuje oryginalny pomysł na uwrażliwianie przeciętnego Kowalskiego na problem obecnego kryzysu różnorodności biologicznej. Można teraz za darmo pobrać dzwonki brzmiące jak okrzyki rzadkich zwierząt, zagrożonych wyginięciem już w tej chwili lub potencjalnie w przyszłości.

Okrzyk sokoła wędrownego, odgłos pandy wielkiej, śpiew białugi – jakiegokolwiek dzwonek wybierzesz, na pewno zaskoczy osoby z Twojego otoczenia. To doskonała okazja, by opowiedzieć o zagrożonym zwierzęciu, które wydaje ten odgłos.

Dzwonki i karty opisujące (w języku angielskim) odpowiadające im zwierzęta można pobrać ze strony: www.rareearthtones.org

STOSUJĘ MINERALNE KREMY PRZECIWSŁONECZNE.

Tydzień
28

Większość kremów przeciwsłonecznych zawiera chemiczne filtry UV, które często uczulają. Substancje te trafiają następnie do mórz, jezior, rzek i mogą, między innymi, zaburzać gospodarkę hormonalną u zwierząt – a nawet u człowieka! Filtry są także częściowo odpowiedzialne za zjawisko blaknięcia koralowców.

Niektóre kurorty turystyczne, na przykład park wodny Xel-Há w Meksyku, naprawdę potraktowały to zagrożenie. W tym miejscu wolno stosować jedynie mineralne kremy przeciwsłoneczne. Być może nieco gorzej rozsmarowują się na skórze i czasami pozostawiają białe ślady z powodu filtrów mineralnych, ale są skuteczne i przede wszystkim znacznie mniej toksyczne, zarówno dla nas, jak i dla przyrody.

Inne rozwiązanie? Nosić koszulkę lub piankę do surfingu w czasie pływania.

POMAGAM ZWIERZĘTOM PRZEMIESZCZAĆ SIĘ W MOJEJ DZIELNICY.

Tydzień
29

Dużą część zieleni miejskiej stanowią prywatne ogródki. Często tworzą wysepki zieleni wśród bloków mieszkalnych i są ogrodzone niskimi murkami. Zachęcajmy sąsiadów do tworzenia małych tuneli pomiędzy ogródkami. Wystarczy wyjąć jedną lub dwie cegły na dole każdego murku. Pozwoli to przejść jeżom, ryjówkom, żabom, ropuchom itp.

Żeby natomiast połączyć te oazy ze sobą, warto przekonać władze miejskie do wprowadzenia niewielkich zmian, jak np. sadzenie drzew przy ulicach (można wówczas rozwiesić mostek linowy nad jezdnią dla wiewiórek) lub budowa przejść podziemnych (takich jak tunele dla ropuch) pod garbami ograniczającymi prędkość na drodze.

KUPUJĘ MEBLE OGRODOWE Z CERTYFIKOWANEGO DREWNA.

Tydzień
30

Drewno ma przynajmniej dwie zalety: jest bardziej odporne niż plastik i nie jest produktem ropopochodnym. Kupując meble certyfikowane znakiem FSC lub PEFC, mamy pewność, że drewno, z którego zostały wykonane, pochodzi z lasów zarządzanych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a nie z lasów stref umiarkowanych lub północnych dotkniętych degradacją różnorodności biologicznej, ani z nadmiernie eksploatowanych wilgotnych lasów tropikalnych.

Wśród rodzajów drewna z certyfikatem należy wybierać odmiany lokalne, równie trwałe jak egzotyczne, lecz których transport jest mniej energochłonny i zanieczyszczający. A jeśli poddajemy drewno obróbce, należy wybierać produkty naturalne, na bazie oleju lnianego, wosku pszczelego lub roślinnego.

Więcej informacji o tych certyfikatach:

www.fsc.org

www.pefc.org

ZMNIEJSZAM SPOŻYCIE MIĘSA.

Tydzień
31

Dlaczego? Do prowadzenia hodowli bydła należy wykorzystywać pastwiska lub produkować paszę (soja, kukurydza, buraki, rzepak itp.), a zatem posiadać duże powierzchnie użytków rolnych, często pozyskiwanych kosztem lasów! Ponadto uprawy paszowe zużywają dużo wody i pestycydów, co prowadzi do wyczerpania i zanieczyszczania wód gruntowych.

Ale to jeszcze nie wszystko! W czasie trawienia przeżuwacze produkują bardzo dużo metanu – a jest to jeden z najgroźniejszych gazów cieplarnianych. Dzieje się tak zwłaszcza, jeśli karmi się je roślinami białkowymi, np. soją.

Wreszcie, nadmierne spożycie mięsa szkodzi zdrowiu (wysoki cholesterol, nowotwory, cukrzyca itp.). Kilka razy w tygodniu warto zastąpić mięso soczewicą, jajkami, serem, warzywami, owocami itp.

KUPUJĘ PAMIĄTKI Z PODRÓŻY W SPOSÓB ODPOWIEDZIALNY.

Tydzień
32

Należy sprawdzać, czy suveniry przywożone z wakacji nie pochodzą od gatunków zagrożonych wyginięciem. Należy bojkotować wszelkie produkty z koralowca, kości słoniowej, skorup żółwi morskich, palisandru brazylijskiego, czyli z drewna dalbergii czarnej (*Dalbergia nigra*) itp.

Niektóre przedmioty (torebki ze skóry krokodyla, obrazy ze skrzydeł motyli itp.) mogą być wytwarzane dzięki zwierzętom hodowlanym lub roślinom rozmnażanym w niewoli. Kupujmy je tylko wówczas, gdy dołączono do nich świadectwo CITES. Ten certyfikat, niezbędny do przejścia kontroli celnej, gwarantuje, że wolno nimi handlować i że nie zagraża to różnorodności biologicznej.

Międzynarodowa konwencja CITES reguluje handel gatunkami zwierzęcymi i roślinnymi zagrożonymi wyginięciem.

Więcej informacji: www.cites.org

NO NIE PRZYZYNIAM SIĘ DO NARASTANIA „WYSP ŚMIECI” NA PEŁNYM MORZU.

Tydzień
33

Pod wpływem prądów morskich na morzach i oceanach powstają prawdziwe wyspy ze śmieci wyprodukowanych przez człowieka. Sama płyta śmieci na Pacyfiku („The Great Pacific Garbage Patch”) zajmuje ponoć 3,5 miliona km²!

W skład tych wysp wchodzi głównie plastik. Substancji tej potrzeba od 500 do 1000 lat, żeby się rozłożyć (jednocześnie wydzielając liczne substancje toksyczne). Plastikowe odpady zaduszają ryby, żółwie, ptaki i ssaki morskie, które połykają ich fragmenty, sądząc, że jest to zwierzyzna łożna.

Co możemy zrobić? Używać coraz mniej produktów plastikowych (torebek, butelek itp.), nie wyrzucać niczego w obszarach przyrodniczych (nawet z dala od morza) i porozmawiać ze znajomymi o tych wyspach śmieci, które często nadal stanowią mało znane zjawisko.

Każdego dnia na całej planecie znikają setki hektarów lasów. Karczuje się je w celu zwiększenia areалу uprawnego i powierzchni terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Lasy bywają też nadmiernie eksploatowane, żeby dostarczyć drewno na potrzeby budownictwa i przemysłu meblarskiego.

Liczne organizacje pozarządowe organizują projekty ponownego zalesiania w regionach najbardziej dotkniętych tym zjawiskiem. Jeśli inicjatywy te mają pozytywne oddziaływanie ekologiczne (walka z pustoszczeniem, osuwiskami terenu itp.), jeżeli sprzyjają różnorodności biologicznej terenu (zasadzanie zagrożonych gatunków roślinnych, walka z dzieleniem siedlisk itp.) oraz jeśli wspiera je społeczność lokalna, warto przyczynić się do ich sukcesu, przekazując darowiznę na ten cel. A może nawet, czemu nie, udając się na miejsce w charakterze ekowolontariusza...

OGRANICZAM ZANIECZYSZCZENIE ŚWIETLNE NA DWORZE.

Tydzień
35

Na wsi, podobnie jak w miastach, oświetlenie dróg, ulic i ogrodów pozwala niektórym osobnikom (ludziom, lisom itp.) wydłużyć swoją aktywność i wykonywać ją także w nocy.

Ale sztuczne oświetlenie przeszkadza wielu gatunkom. Zwierzęta, których wzrok jest przystosowany do nocnego trybu życia (sowy, szczury itp.), mają trudności z dostrzeganiem przeszkód, swoich zdobyczy lub drapieżników. Ptaki migrujące są zdezorientowane. Ćmy obijają się o latarnie aż do wyczerpania. Samce świetlików nie dostrzegają sygnałów świetlnych samic, przez co nie mogą się rozmnażać.

Tak więc, do oświetlenia swojego ogrodu, tarasu, progu przed domem itp. wybierajmy lampy nieoślepiające skierowane w dół. Warto także je gasić, gdy nie przebywamy już na dworze.

WPROWADZAM POŻYWIENIE EKOLOGICZNE NA STOŁÓWCE.

Tydzień
36

Mesa, bufet pracowniczy, stołówki w szkołach, żłobkach, szpitalach, sanatoriach itp.: zakłady zbiorowego żywienia przygotowują jedzenie dla wielu osób.

Warto przekonać osoby kierujące stołówką, by korzystały z usług lokalnych dostawców ekologicznych, podawały owoce i warzywa sezonowe, zmniejszały porcje mięsa i ryb, zastępowały je regularnie daniami na bazie zbóż, roślin strączkowych, jaj, sera. Można także pokazywać zapomniane odmiany (topinambur, brukiew itp.), zachęcać do redukcji liczby śmieci i do kompostowania odpadów surowych (takich jak obierki i skorupki jajek).

Kucharze będą zmuszeni nieco się przystosować, ale skutki dla różnorodności biologicznej, a także dla naszego zdrowia, okażą się bardzo pozytywne!

UCZESTNICZĘ W KAMPANII „OBSADŹMY NASZĄ PLANETĘ”.

Tydzień
37

Drzewa dostarczają człowiekowi pożywienia, paliwa, materiałów budowlanych, włókien i lekarstw. Stanowią także schronienie dla wielu ssaków, ptaków, bezkręgowców, mchów, grzybów i innych organizmów. Ponadto przechwytyją dwutlenek węgla, uwalniają tlen, zapobiegają erozji, utrzymują wilgotność w glebie, obniżają temperaturę o kilka stopni, zwiększają wilgotność powietrza i uczestniczą w utrzymaniu równowagi klimatycznej.

Jednakże zagraża im intensywne wylesianie. Zapraszamy do walki ze szkodliwym wpływem wylesiania poprzez uczestnictwo w kampanii „Obsadźmy naszą planetę” prowadzonej przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska.

Więcej informacji:
www.unep.org/billiontreecampaign

AGITUJĘ NA RZECZ DRÓG DOSTOSOWANYCH DO POTRZEB RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

**Tydzień
38**

Zachęcajmy władze publiczne do poprawy jakości środowiskowej dróg. Co mogą zrobić?

Przewidywać przebieg dróg w taki sposób, by zminimalizować ich oddziaływanie na środowisko.

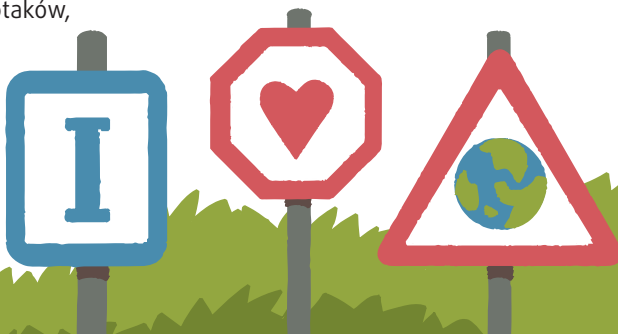
Wybierać mniej hałaśliwe powłoki dróg zawierające materiały z recyklingu.

Zainstalować dostosowane oświetlenie (nieoślepiające, skierowane w dół, z czujnikami słonecznymi itp.).

Stworzyć przejścia dla zwierząt lub ułatwić im dostęp (chodzi o ropuchy, wiewiórki, jelenie itp.).

Zasadzać gęste żywopłoty wzdłuż dróg, między innymi po to, by kierowały zwierzęta w kierunku przejść ekologicznych (ekoduktów) oraz pochłaniały część zanieczyszczeń atmosferycznych, dźwiękowych, świetlnych itp.

Prowadzić konserwację obrzeży dróg we właściwym czasie (przycinanie drzew i krzewów poza okresem gnieźdzenia się ptaków, późne koszenie itp.).

NIE KUPUJĘ UBRAŃ, KTÓRE NALEŻY CZYŚCIĆ CHEMICZNIE.

Tydzień
39

Większość zakładów czyszczenia chemicznego stosuje perchloroetylen (lub czterochloroetylen). Ten rozpuszczalnik jest toksyczny dla osób, które nim manipulują. Podrażnia skórę i śluzówki, powoduje mdłości, bóle głowy i utratę przytomności. Substancja ta odkłada się także w organizmie i prawdopodobnie jest rakotwórcza.

Zazwyczaj wykorzystywana jest w obiegu zamkniętym, trafia jednak do wód gruntowych i do rzek. A przecież jest to substancja także bardzo szkodliwa dla środowiska, zwłaszcza dla ekosystemów wodnych.

Obecnie pralnie ekologicznie, które stosują jedynie produkty ulegające biodegradacji (między innymi wodę), pozostają jeszcze rzadkością. Jakie jest rozwiązanie? Należy unikać kupowania ubrań i wyrobów włókienniczych do użytku domowego, które wymagają czyszczenia chemicznego!

ZAZIELENIAM SWÓJ DACH.

Tydzień
40

W mieście dach porośnięty zielenią stanowi dodatkowe schronienie dla wielu owadów i ptaków. Nie jest to jednak jego jedyna zaleta, ma ich wiele więcej! Taka instalacja przechwytuje sporo deszczówki. Poprawia jakość powietrza. Chroni budynek przed znacznymi wahaniami temperatury i zapewnia nawet pewną izolację akustyczną.

Rośliny dobiera się w zależności od rodzaju dachu (powinien być płaski lub lekko pochyły!), od ciężaru, który może wytrzymać, czasu, który możemy poświęcić na ich pielęgnację (mchy, sukulenty i trawy wymagają konserwacji jedynie raz do roku). W celu osiągnięcia optymalnego wyniku należy zgłosić się do wyspecjalizowanej firmy.

NIE WPROWADZAM EGZOTYCZNYCH GATUNKÓW DO ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

Tydzień
41

Wprowadzanie zwierząt egzotycznych do środowiska naturalnego – celowo lub przez przypadek – może powodować poważne problemy. Niektóre z nich (np. papużki faliste, żółwie wodne itp.) doskonale się aklimatyzują i zaczynają intensywnie się rozmnażać. W przypadku gatunków roślinnych mamy do czynienia z podobną sytuacją (przykładami są tu rdestowiec ostrokończysty i wywłócznik brazylijski).

Niektóre gatunki egzotyczne – z powodu braku naturalnych drapieżników regulujących ich populacje w środowiskach, z których gatunki owe pochodzą – tak się rozprzestrzeniają, że zagrażają gatunkom rodzimym! Ponadto, owe inwazyjne gatunki mogą w znaczący i niepożądany sposób oddziaływać na gospodarkę, a także mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzkie. Często też okazuje się, że pozbycie się tych intruzów, gdy już się zdomowią, jest bardzo trudne i kosztowne.

Dlatego też, jeśli posiadają Państwo u siebie gatunki egzotyczne, prosimy przedsięwziąć wszelkie środki ostrożności, aby zapobiec ich rozprzestrzenianiu się w naszym środowisku.

ODKRYWAM „GORĄCE PUNKTY” NA MAPIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

Tydzień
42

Te regiony należą do najbogatszych pod względem różnorodności biologicznej. Gromadzą około 60% gatunków roślin, ptaków, ssaków, gadów i płazów na świecie, spośród których prawie połowa to gatunki endemiczne (tzn. właściwe tylko dla tych obszarów). Są to także miejsca najbardziej zagrożone. Utraciły przynajmniej 70% podstawowej roślinności i zapewniają schronienie dla 75% najbardziej zagrożonych gatunków zwierzęcych!

Obecnie wyróżnia się 34 „gorące punkty” na ziemi. To tam należy działać priorytetowo. Nie zidentyfikowano jeszcze takich stref morskich. To tam należy działać priorytetowo. Tak więc zachęcamy do działania i do wspierania stowarzyszeń ochrony przyrody, które działają w tych regionach.

Więcej informacji: www.biodiversityhotspots.org

ZACHĘCAM MOJĄ FIRMĘ DO DZIAŁANIA NA RZECZ RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

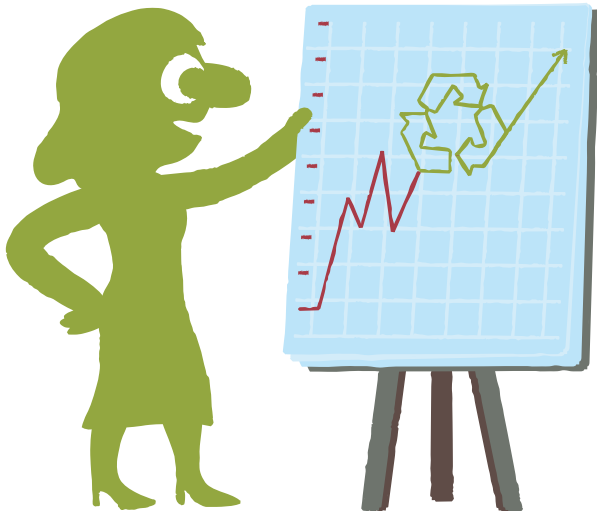
**Tydzień
43**

Zachęć swoją firmę do kompensowania jej oddziaływania na środowisko (emisji CO₂, lokalizacji przy cieku wodnym itp.) lub do zwiększonego zaangażowania na rzecz różnorodności biologicznej.

Jak to zrobić? Dotując stowarzyszenia ochrony przyrody (które odtwarzają szczególnie ekosystemy, chronią zagrożone gatunki itp.), finansując programy naukowe

inwentaryzacji i konserwacji, dzieląc zyski z państwami południowymi, które dostarczają surowce lub zasoby genetyczne, zakładając fundację zajmującą się ochroną różnorodności biologicznej, angażując pracowników, wysyłając ich w teren itp.

ODKRYWAM KONCEPT ODPLATNOŚCI ZA USŁUGI ŚRODOWISKOWE.

Tydzień
44

Rolnik otrzymuje wynagrodzenie, ponieważ, pomimo pewnej utraty potencjalnych przychodów, nie prowadzi wylesiania, żeby powiększyć powierzchnię użytków rolnych. Wręcz przeciwnie, dba on o las tak, by nadal pochłaniał wodę wypływającą glebę, przyczyniał się do przechwytywania i przetwarzania CO₂ na O₂, zapewniał schronienie i pożywienie dla wielu gatunków itp. Oto przykład zasady „odpłatności za wyświadczone usługi środowiskowe”.

Ta innowacyjna koncepcja już cieszy się pewnym powodzeniem, aczkolwiek trudno jest określić wartość finansową niektórych usług środowiskowych. Czy podoba Wam się ta idea? Warto o niej poopowiadać innym! Być może komuś przemówi to do wyobraźni...

ORGANIZUJĘ WIELKIE SPRZĄTANIE DZIELNICY.

**Tydzień
45**

Wraz z sąsiadami i przy wsparciu władz lokalnych zorganizujcie wielką akcję sprzątanía dzielnicy, dopóki gałęzie są jeszcze gołe, a trawa niska.

Zdejmijcie torby plastikowe zaplątane na drzewach i pozbądźcie się śmieci (puszek po napojach, butelek, odpadków z gospodarstw domowych, opon, ekranów telewizyjnych, puszek po farbie itp.) z obrzeży dróg, brzegów rzek i z zagajników zamienionych w dzikie wysypiska. Posortujcie je i zanieście do stacji segregacji odpadów.

W ten sposób ograniczycie zanieczyszczenie ekosystemów takich jak cieki wodne lub ugory. Uratujecie też zwierzęta przed wieloma zagrożeniami. Mogą się one zranić, wchodząc na potłuczone szkło, lub zadusić kawałkami plastiku, które pomyliły z żywnością!

REDUKUJĘ ZUŻYCIE PAPIERU I KARTONU.

**Tydzień
46**

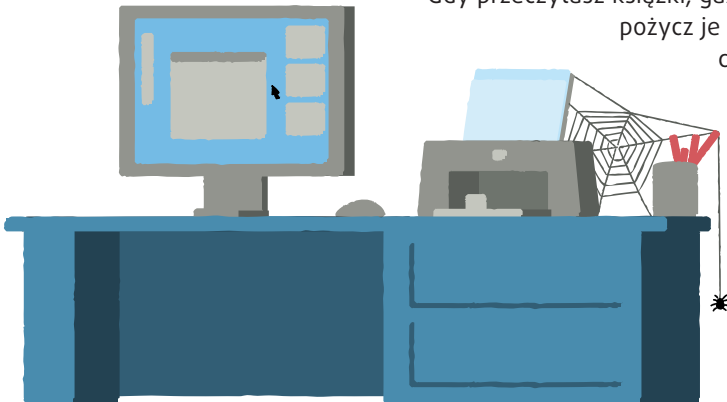
Zużywajmy mniej papieru i kartonu, w ten sposób chronimy lasy, ograniczamy ilość energii i wody używanej do ich produkcji i redukujemy liczbę powstałych odpadów.

Jeśli musimy wydrukować dokument, drukujemy dwustronnie lub stosujemy puste tyły kartek jako brudnopisy. Ponownie wykorzystujemy nadające się do użytku koperty i zachowujemy pozostałe, by notować listy zakupów i wiadomości.

Jeśli taka alternatywa jest dostępna, wybieramy produktu z makulatury lub papieru z certyfikatem FSC albo PEFC (zeszyty, papier toaletowy, tapety itp.), z tkaniny (serwetki, chusteczki, torby itp.) lub produkty online (książki telefoniczne, przelewy itp.).

Gdy przeczytasz książki, gazety lub czasopisma, pożycz je innym potencjalnym czytelnikom.

I oczywiście oddawaj do recyklingu makulaturę (papier i karton).

DZIAŁAM NA RZECZ RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ DZIĘKI INTERNETOWI.

Tydzień
47

Wystarczy surfować po Internecie, by działać na rzecz różnorodności biologicznej. Niektóre wyszukiwarki sugerują każdego dnia, jaki gest można wykonać dla dobra naszej planety. Inne zliczają nasze odwiedziny i sadzą jedno drzewo za każde 100 lub 500 wyszukiwań. Jeszcze inne mają czarne tło (mniej energożerne niż wersja biała) lub przekazują całość albo część wpływów z reklam stowarzyszeniom ochrony przyrody.

Można także obliczyć swój ślad ekologiczny online, pomóc w finansowaniu programów kompensujących CO₂ emitowany w czasie naszych podróży samolotem, dowiedzieć się więcej o ekoetykietach, dzielić się doświadczeniami w dziedzinie ochrony różnorodności biologicznej za pośrednictwem bloga, forów, serwisów społecznościowych itp.

ZOSTAJĘ „LOKOŻERCĄ”.

Tydzień
48

Żeby zostać „lokożercą”, należy jeść wyłącznie artykuły spożywcze produkowane lokalnie. W ten sposób ograniczamy emisję CO₂ do atmosfery, które mają miejsce w czasie transportu (wiele zwierząt i roślin może zniknąć z powodu zmian klimatycznych spowodowanych większym wydzielaniem gazów cieplarnianych), i wspieramy producentów z naszego regionu, którzy uprawiają lub hodują miejscowe gatunki.

Oczywiście jest to także związane ze spożywaniem owoców i warzyw sezonowych. Mają one często lepszy smak – zwłaszcza produkty ekologiczne – niż ich odpowiedniki międzynarodowe (na uprawę których zużywane są duże ilości nawozów oraz pestycydów chemicznych i których transport bardzo zanieczyszcza środowisko). W ostatecznym rozrachunku na pewno na tym nie stracimy!

OGRANICZAM PRZEDOSTAWIANIE SIĘ LEKÓW DO PRZYRODY.

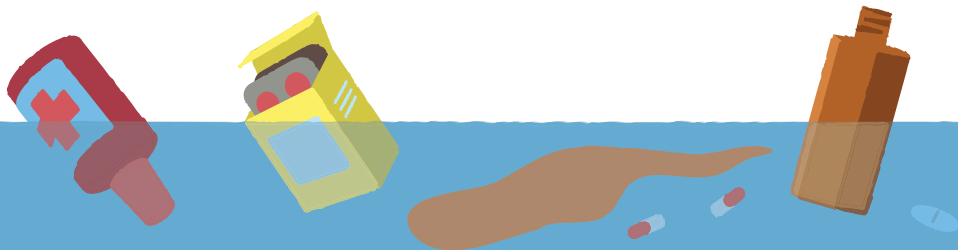
Tydzień
49

W toalecie pozbywamy się dużej ilości substancji czynnych z lekarstw, które zażywamy. Te środki są odporne na procedury oczyszczania ścieków w oczyszczalniach, więc trafiają do rzek i mórz, gdzie oddziałują na faunę i florę wodną.

Ich skutki są na razie jeszcze mało znane. Zdaje się jednak, że na przykład niektóre ryby narażone na sztuczne estrogeny z pigułek antykoncepcyjnych stają się hermafrodytami.

Co możemy zrobić? Zażywać lekarstwa tylko wówczas, gdy jest to absolutnie konieczne (antybiotyki są bezużyteczne w razie infekcji wirusowej), i zwracać do apteki niepotrzebne lekarstwa lub te, które są przeterminowane (nie wolno ich wyrzucać ani do śmieci, ani do toalety!).

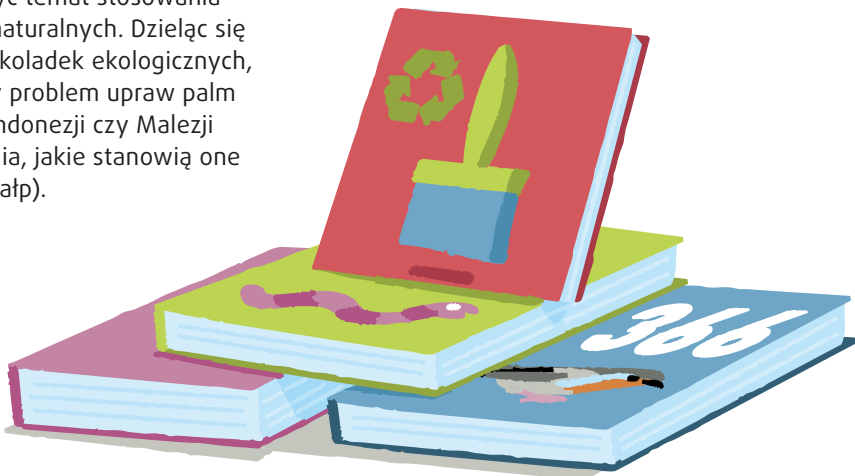
WYBIERAM PREZENTY ZWIĄZANE Z RÓŻNORODNOŚCIĄ BIOLOGICZNĄ.

Tydzień
50

Brakuje ci pomysłu na prezent? Wybieraj przedmioty, które pozwalają porozmawiać o różnorodności biologicznej, korzyściach z niej płynących i wadze jej ochrony. To bardzo przyjemny sposób na poruszenie tego jakże ważnego dla planety tematu!

Majsterkowiczom warto podarować poradnik o farbach naturalnych, smakoszom – książkę o kwiatach jadalnych, podróżnikom – przewodnik ekoturysty, a amatorom przyrody – lornetkę.

Wręczając w podarunku mydło z Aleppo, można poruszyć temat stosowania detergentów naturalnych. Dziękując się pudełkiem czekoladek ekologicznych, zaprezentujemy problem upraw palm olejowych w Indonezji czy Malezji (oraz zagrożenia, jakie stanowią one dla wielkich małp).

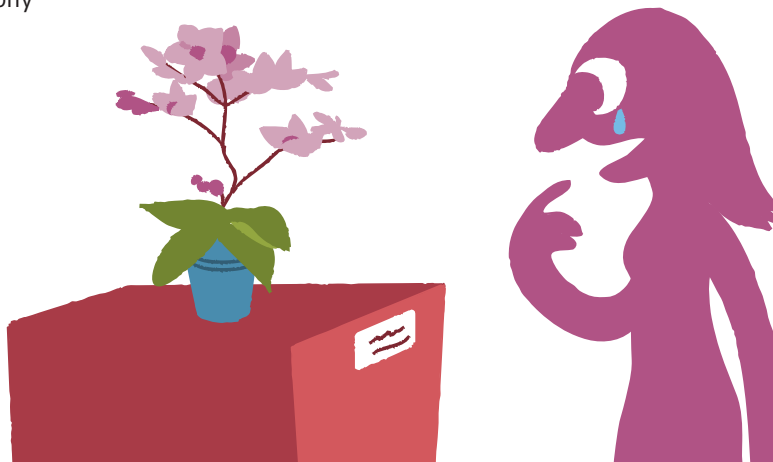
NADAJĘ SVOJE IMIĘ NOWEMU GATUNKOWI.

Tydzień
51

BIOPAT (Patrons for Biodiversity), inicjatywa patronów różnorodności biologicznej wspierana między innymi przez kilka instytutów i muzeów nauk przyrodniczych w Niemczech, proponuje nam nadanie własnego imienia lub imienia kogoś spośród naszych bliskich niedawno odkrytemu gatunkowi zwierzęcia lub rośliny (do wyboru mamy żaby, motyle, pająki, paprocie, orchidee itp.). Jest to możliwe w zamian za darowiznę.

W ten sposób utrwalamy własne zaangażowanie w ochronę różnorodności biologicznej. Jednocześnie dotujemy badania taksonomiczne (tj. opis nowych gatunków), jak również badania i działania na rzecz ochrony przyrody prowadzone głównie w państwach, gdzie odkrywane są te nowe gatunki.

Więcej informacji o tej inicjatywie:
www.biopat.de

DOWIADUJĘ SIĘ WIĘCEJ O PROGRAMIE NATURA 2000.

Tydzień
52

Rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka... Wszystkie te dziedziny działalności człowieka mogą prowadzić do niszczenia naturalnych siedlisk, jak np. torfowiska, wrzosowiska, lasy bukowe, dębowe itp. Na skutek tego zanika wiele gatunków zwierzęcych i roślinnych.

Europejski program Natura 2000 ma na celu ochronę tych gatunków i środowisk naturalnych, które dają im schronienie, jednocześnie nie zaburzając działalności ludzkiej. Jakże działania mają miejsce? Regeneracja biotopów, ponowne wprowadzanie miejscowych gatunków, rozwój badań i edukacji...

Więcej informacji o programie Natura 2000 można znaleźć na stronie:
ec.europa.eu/environment/nature

Więcej informacji:

Przyroda i różnorodność biologiczna

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Sieć Natura 2000

http://ec.europa.eu/environment/nature/naturazoo/index_en.htm

Kampania na rzecz bioróżnorodności

http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/campaign/index_pl.htm

Konwencja o różnorodności biologicznej

<http://www.cbd.int/>

Królewski Instytut Nauk Przyrodniczych w Belgii

<http://www.sciencesnaturelles.be/>

Federalne Służby Publiczne

ds. Zdrowia Publicznego, Łańcucha Żywnościowego i Ochrony Środowiska

<http://www.health.belgium.be>

Komisja Europejska

52 gestów na rzecz różnorodności biologicznej

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej

2011 – 60 str. – 15 x 15 cm

ISBN 978-92-79-18628-8

doi:10.2779/97072

Zamówienia na publikację, dostępną za darmo aż do wyczerpania zapasów magazynowych:

Jeden egzemplarz można zamówić: poprzez EU Bookshop, internetową księgarnię udostępniającą publikacje Unii Europejskiej:

<http://bookshop.europa.eu>

Większą liczbę egzemplarzy można zamówić: za pośrednictwem najbliższej placówki krajowej sieci informacyjnej Europe Direct:

http://europa.eu/europedirect/meet_us/index_pl.htm

Różnorodność
biologiczna
DO NIEZ NALEŻNY,
OD NIEZ ZALEŻNY

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-79-18628-8

